

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27. Dönemde vermiş olduğum;

2/4790, 2/4620, 2/4579, 2/3940, 2/3941, 2/3890, 2/3436, 2/3372, 2/3252, 2/3221, 2/3165, 2/3156, 2/3157, 2/3022, 2/2836, 2/2788, 2/2789, 2/2666, 2/2492, 2/2396, 2/1724, 2/1725, 2/1698, 2/1144, 2/821, 2/825, 2/361, 2/362, 2/363, 2/364, 2/365, 2/366, 2/367, 2/368, 2/369, 2/370, 2/371, 2/372, 2/373, 2/374, 2/375, 2/376, 2/377, 2/378, 2/379, 2/380, 2/381, 2/382, 2/383, 2/384, 2/385, 2/386, 2/387, 2/388, 2/389, 2/390, 2/391, 2/392, 2/393, 2/394, 2/395, 2/396, 2/397, 2/398, 2/399, 2/400, 2/401, 2/402, 2/403, 2/404, 2/405, 2/406, 2/407, 2/408, 2/409, 2/410, 2/411, 2/412, 2/413, 2/414, 2/415, 2/261, 2/30, 2/262, 2/31, 2/66, 2/263, 2/264, 2/32, 2/67, 2/265, 2/266, 2/33, 2/68, 2/267, 2/268, 2/34, 2/69, 2/269, 2/270, 2/35, 2/70, 2/271, 2/272, 2/36, 2/71, 2/273, 2/274, 2/37, 2/72, 2/275, 2/276, 2/38, 2/73, 2/277, 2/278, 2/39, 2/74, 2/279, 2/280, 2/40, 2/75, 2/281, 2/282, 2/41, 2/76, 2/283, 2/42, 2/77, 2/284, 2/43, 2/285, 2/78, 2/286, 2/44, 2/287, 2/79, 2/288, 2/45, 2/289, 2/80, 2/290, 2/47, 2/291, 2/81, 2/292, 2/48, 2/293, 2/82, 2/294, 2/49, 2/83, 2/296, 2/50, 2/297, 2/84, 2/298, 2/51, 2/299, 2/85, 2/300, 2/52, 2/86, 2/301, 2/53, 2/302, 2/87, 2/303, 2/54, 2/304, 2/88, 2/305, 2/55, 2/306, 2/89, 2/307, 2/56, 2/308, 2/90, 2/309, 2/57, 2/310, 2/91, 2/311, 2/58, 2/312, 2/92, 2/313, 2/59, 2/314, 2/93, 2/315, 2/60, 2/316, 2/94, 2/317, 2/61, 2/318, 2/95, 2/319, 2/62, 2/320, 2/96, 2/321, 2/63, 2/322, 2/97, 2/323, 2/64, 2/324, 2/98, 2/325, 2/65, 2/326, 2/99, 2/327, 2/328, 2/100, 2/329, 2/330, 2/101, 2/331, 2/332, 2/102, 2/333, 2/334, 2/103, 2/335, 2/336, 2/104, 2/337, 2/338, 2/4, 2/105, 2/339, 2/340, 2/5, 2/106, 2/341, 2/342, 2/6, 2/107, 2/343, 2/108, 2/7, 2/109, 2/110, 2/111, 2/112, 2/113, 2/114, 2/115, 2/116, 2/117, 2/118, 2/119, 2/120, 2/121, 2/122, 2/123, 2/124, 2/125, 2/126, 2/127, 2/128, 2/129, 2/130, 2/131, 2/132, 2/133, 2/344, 2/134, 2/345, 2/135, 2/346, 2/136, 2/347, 2/137, 2/348, 2/138, 2/349, 2/139, 2/350, 2/140, 2/351, 2/141, 2/352, 2/142, 2/353, 2/143, 2/354, 2/144, 2/355, 2/145, 2/356, 2/146, 2/357, 2/147, 2/358, 2/148, 2/359, 2/149, 2/360, 2/150, 2/151, 2/152, 2/153, 2/154, 2/155, 2/156, 2/157, 2/158, 2/159, 2/160, 2/161, 2/162, 2/163, 2/164, 2/165, 2/166, 2/167, 2/168, 2/169, 2/170, 2/171, 2/172, 2/173, 2/174, 2/175, 2/176, 2/177, 2/178, 2/179, 2/180, 2/181, 2/182, 2/183, 2/184, 2/185, 2/186, 2/187, 2/188, 2/189, 2/190, 2/191, 2/192, 2/193, 2/194, 2/195, 2/196, 2/197, 2/198, 2/199, 2/200, 2/201, 2/202, 2/203, 2/204, 2/205, 2/206, 2/207, 2/208, 2/209, 2/210, 2/211, 2/212, 2/46, 2/213, 2/214, 2/215, 2/216, 2/217, 2/8, 2/218, 2/219, 2/9, 2/220, 2/221, 2/10, 2/222, 2/223, 2/11, 2/224, 2/225, 2/12, 2/226, 2/227, 2/13, 2/228, 2/229, 2/14, 2/230, 2/231, 2/15, 2/232, 2/233, 2/16, 2/234, 2/235, 2/17, 2/236, 2/237, 2/18, 2/238, 2/239, 2/19, 2/240, 2/241, 2/20, 2/242, 2/243, 2/21, 2/244, 2/245, 2/22, 2/246, 2/247, 2/23, 2/248, 2/249, 2/24, 2/250, 2/251, 2/25, 2/252, 2/253, 2/26, 2/254, 2/255, 2/27, 2/256, 2/257, 2/28, 2/258, 2/259, 2/29 ve 2/260 esas numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.

01.06.2023

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu
Esas Komisyon	Adalet Komisyonu
Tarih: 19 Haziran 2023	Esas No: 2/335

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĐI
0 1 Haziran 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 1 Haziran 2023
No : 122 1226

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26. Dönemde vermiş olduğum;

2/2163, 2/1787, 2/1764, 2/1734, 2/1731, 2/1719, 2/1705, 2/1699, 2/1698, 2/1691, 2/1651, 2/1629
2/1609, 2/1497, 2/1496, 2/1459, 2/1414, 2/1384, 2/1369, 2/1359, 2/1341, 2/1311, 2/1284, 2/1283
2/1206, 2/1042, 2/1016, 2/1003, 2/926, 2/846, 2/804, 2/637, 2/636, 2/594, 2/593, 2/592, 2/591, 2/590
2/589, 2/542, 2/531, 2/500, 2/494, 2/290, 2/289, 2/287, 2/286, 2/285, 2/284, 2/283, 2/282
2/281, 2/280, 2/279, 2/278, 2/277, 2/276, 2/275, 2/274, 2/273, 2/271, 2/270, 2/269, 2/268, 2/267,
2/266
2/265, 2/264, 2/263, 2/262, 2/261, 2/260, 2/259, 2/258, 2/257, 2/256, 2/255, 2/254, 2/253, 2/217,
2/216,
2/215, 2/214, 2/213, 2/212, 2/211, 2/210, 2/209, 2/208, 2/207, 2/206, 2/205, 2/203, 2/202,
2/201
2/200, 2/199, 2/198, 2/197, 2/196, 2/195, 2/194, 2/193, 2/192, 2/191, 2/190, 2/189, 2/188, 2/187,
2/186, 2/185, 2/184, 2/183, 2/182, 2/181, 2/180, 2/179, 2/178, 2/177, 2/176, 2/175, 2/174, 2/173,
2/172
2/171, 2/170, 2/169, 2/168, 2/167, 2/166, 2/165, 2/164, 2/163, 2/162, 2/161, 2/160, 2/159, 2/158,
2/157
2/156, 2/155, 2/154, 2/153, 2/152, 2/151, 2/150, 2/149, 2/148, 2/127, 2/126, 2/125, 2/124, 2/123
2/122, 2/121, 2/120, 2/119, 2/118, 2/117, 2/116, 2/115, 2/114, 2/113, 2/112, 2/111, 2/110, 2/109
2/108, 2/107, 2/106, 2/105, 2/104, 2/103, 2/102, 2/101, 2/100, 2/99, 2/98, 2/97, 2/96, 2/95, 2/94, 2/93,
2/92, 2/91, 2/90, 2/89, 2/88, 2/87, 2/86, 2/85, 2/84, 2/83, 2/82, 2/81, 2/80, 2/79, 2/78, 2/77, 2/76,
2/74, 2/73, 2/72, 2/71, 2/70, 2/69, 2/68, 2/67, 2/66, 2/65, 2/64, 2/63, 2/62, 2/61, 2/60,
2/59, 2/58, 2/57, 2/56, 2/55, 2/54 ve 2/53 esas numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.

29.06.2018

 Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
 İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Esas Komisyon	Adalet
Tarih:01.10.2018	Esas No:117

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ	
1 2 3 4	02 Temmuz 2018
Numara:	

TBMM	
GENEL SEKRETERANLIK	
02 Temmuz 2018	
No:	308568

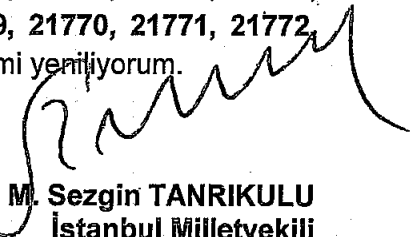

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 24.11.2015
Sayı: 54-195

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25. Döneme ait 8112, 8113, 8114, 8115, 8117, 8118, 8119, 8120, 8121, 8122, 8123, 8124, 8125, 8126, 8127, 8128, 8129, 8130, 8131, 8132, 8133, 8134, 8136, 8137, 8138, 8140, 8141, 8142, 8143, 8145, 8626, 8627, 8628, 8629, 8630, 8631, 8632, 8634, 8635, 8636, 8637, 8638, 8639, 8641, 10836, 10837, 10845, 10846, 10847, 10848, 10849, 10850, 10851, 10852, 10853, 10854, 10856, 10857, 10858, 10859, 10860, 10862, 10863, 10864, 10865, 10866, 10867, 10868, 10869, 10870, 10871, 10872, 10873, 10875, 10876, 10877, 10878, 10879, 10880, 10881, 10882, 10883, 10884, 10885, 10886, 10888, 10889, 10890, 10892, 10893, 10895, 10896, 10898, 10899, 10900, 10901, 10902, 10903, 10904, 10905, 10906, 10907, 10908, 10909, 10910, 10911, 10912, 10913, 10914, 10915, 10916, 10917, 10918, 10920, 10921, 10922, 10923, 10924, 10925, 10926, 10927, 10938, 10939, 10941, 21755, 21756, 21757, 21758, 21759, 21761, 21764, 21765, 21768, 21769, 21770, 21771, 21772, 21773, 21774, 21776, 21777, 21778 evrak numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.

Saygılarımla.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tail Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	17 Aralık 2015		E. No: 2/182	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sekl.
				
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
24 Kasım 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
24 Kasım 2015
No: 5336

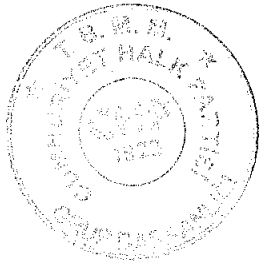
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 27 Temmuz 2015
Sayı : 263

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24. Dönemde TBMM Başkanlığına verilmiş bulunan 2/917 Esas Numaralı Kanun Teklifimi yeniliyorum.

Saygılarımla arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul milletvekili

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LİĞİ
28 Temmuz 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
28 Temmuz 2015
No: 10845

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 12.10.2012
Sayı: 598

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Sezgin TANRIKULU

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	19 Ekim 2012		E. No: 2/917	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
12 Ekim 2012
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV İZM. BAŞKANLIĞI
12 Ekim 2012
NO: 145864

GENEL GEREKÇE:

Türk Hukukunda kadın için pozitif ayrımcılık yapılması yönünde birçok kural bulunmasına karşın, gerek yargı uygulamalarında gerekse de günlük hayatta pozitif ayrımcılık bir tarafa kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında dahi büyük eksiklikler bulunmaktadır.

Öncelikle kadın-erkek eşitliğinin sosyal yaşamın her alanında tam anlamıyla hayata geçirilmesi gerekliliği karşısında, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda aile birliğine ilişkin birçok olumlu adım atılmıştır. İlk olarak "aile reisliği" kavramı terk edilerek aile birliğinin temsilinde eşler arasında bir eşitlik sağlanmış; süreç içerisinde borçlanma, kefalet, taşınmaz alım-satımı gibi konularda eşin rızası ve muvafakati aranması yönünde düzenlemeler yapılarak eşler arasında eşitliğin tesisi ve aile birliğinin korunması yönünde önemli adımlar atılmıştır.

Yukarıda belirtilen bir kısım olumlu gelişmeye rağmen özellikle aile içinde eşler arasında eşitliğin tam anlamıyla tesis edilemediği ve bu nedenle birçok sorunun artarak devam ettiği görülmektedir. Ülkemizde yaşanan kadına karşı şiddetin önlenmesi ve kadının toplumda hak ettiği yere ulaşabilmesi için öncelikle tam bir eşitliğin temini ve bu eşitliğin güvence altına alınması gerekliliği tüm şüphelerden uzaktır. Hal böyleyken, kadının sosyal yaşamın her alanında en az erkekler kadar kendini güvende hissetmesi ve bu güvenle hareket etmesinin sağlanması için tüm yasal düzenlemelerin yapılması zorunludur.

Kadının doğumla birlikte sahip olduğu ve kimliğinin belirlenmesinde en önemli unsur olan soyadını evlilik nedeni terk etmesi yönündeki yasal zorunluluğun kimlik karmaşasına neden olduğu gibi kadının sosyal yaşamdaki konumunu ve tanınırlığını zedelediği tartışmasızdır. Kadının doğumla birlikte kazandığı; eğitim, iş ve sosyal yaşamında tanınırlığa ulaştığı soyadını sadece evlendiği için terk etmesi ve soyadı değiştikten sonra bir ölçüde tanınırlığını yitirmesi sonucu da kabul edilemez bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eşlerin evlilik konusunda, evliliğin devamı süresince ve boşanmada eşit hak ve yükümlülöklere sahip olmaları için işbu kanun teklifi hazırlanmış ve kadın-erkek eşitliğinin tesisi yönündeki bir engelin daha kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ:

MADDE 1- Bilindiği üzere bir kişinin kimliğinin belirlenmesinde en önemli unsurlardan olan soyadı, vazgeçilmez, devredilmez ve feragat edilemez, kişiye sıkı sıkıya bağlı bir kişilik hakkıdır. Kişinin soyadı üzerindeki hakkın, mutlak haklardan olması sebebiyle herkese ve hatta hilafındaki yasa maddelerine karşı dahi ileri sürülebilen ve yasayla özel olarak korunan/korunması gereken bir haktır. Bu bağlamda T.C. Anayasasının 12 inci maddesinde yer alan kişilik haklarının korunmasına ilişkin "herkes kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir" hükmü çerçevesinde kadın veya erkek herkesin soyadı üzerinde hür iradesiyle bir tasarruf hakkının varlığı aşîkardır.

Evli kadınların evlendikten sonra yalnızca evlenmeden önceki soyadlarını yasal olarak kullanamamalarına karşın, evli erkeklerin evlenmeden önceki soyadlarını kullanabilmelerinin benzer konumdaki kişiler arasında cinsiyete dayalı "farklı muamele" teşkil ettiği şüphesizdir.

T.C. Anayasası'nın 10 uncu ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14 üncü maddeleri ile birlikte, Türkiye tarafından da imzalanıp 1985 de onaylanan "Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), imzalanan ancak henüz onaylanmayan Ek 7. No'lu Protokol, 2003 de onaylanan BM Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi, 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzalanan ve 8 Mart 2012 tarih ve 28227 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İstanbul Sözleşmesi gibi belgelerde cinsiyete dayalı ayrımcılık reddedilirken, aile içinde eşlerin aynı haklara eşit biçimde sahip olmaları gereği açık biçimde kabul edilmiştir.

Ayrıca Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 27.9.1978 günlü, 37 sayılı ve 5.2.1985 günlü, 2 sayılı Tavsiye Kararlarında da konuya ilişkin tespitler ve eşler arasında cinsiyet ayrımcılığına neden olan kuralların kaldırılması konusunda çağrılar bulunmaktadır. Buna paralel olarak, yine T.C. Anayasasının 17 nci maddesi uyarınca, "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir." Kişinin var olan soyadını, evlense dahi sürdürebilme hakkının manevi varlığı içerisinde olduğunda kuşku yoktur.

Gerek ulusal gerekse de uluslararası mevzuatın gereklerine ek olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 16.11.2004 tarih ve 29865-96 sayılı Ünal Tekeli/ Türkiye kararına göre evli kadının kızlık soyadını veya önceki soyadını kullanması bir insan hakları sorunu olarak ele alınmış ve yargılama yapılarak sonuçlandırılmıştır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi anılan kararında:

"Başvuru sahibinin yaptığı şikâyet, evli kadınların evlendikten sonra yalnızca evlenmeden önceki soyadlarını yasal olarak kullanamamalarına karşın evli erkeklerin evlenmeden önceki soyadlarını kullanabilmeleri hakkındadır. Bu durumun, benzer konumdaki kişiler arasında cinsiyete dayalı "farklı muamele" teşkil ettiği şüphesizdir.

Hükümetin bahsettiği iki kategori (evli erkekler ve evli kadınlar) arasındaki, sırasıyla toplumsal konumları ve ekonomik bağımsızlıklarına ilişkin olgusal farklar AİHM'yi farklı bir sonuca götürmemektedir. Şikâyet edilen farklı muamelenin haklı nedenleri olup olmadığı konusunun temelinde de bu ayrım yatmaktadır.

Hükümetin savunmasında söz konusu müdahale erkek eşin soyadı vasıtasıyla aile birliğini yansıtarak kamu düzenini sağlamaya yönelik meşru bir amaç gütmektedir. Başvuru sahibi bu sava itiraz etmiştir.

Taraf Devletlerin AİHS uyarınca, aile birliğini yansıtmaya yönelik önlemlere ilişkin bir takdir yetkisine sahip olmalarına rağmen AİHM, farklı muameleyi haklı çıkartacak ikna edici gerekçeler gösterilmediği müddetçe 14. madde ile bu tür önlemlerin ilkesel olarak, erkek ve kadına eşit şekilde uygulanmasının öngörüldüğünü yineler. Söz konusu davada AİHM böyle bir neden olduğuna ikna olmamıştır.

İlk olarak AİHM, cinsiyetler arası eşitliğin geliştirilmesinin günümüzde Avrupa Konseyi'ne Üye Devletler arasında önemli bir hedef olduğunu hatırlatmaktadır. Bakanlar Komitesi'nin yayınladığı iki metin, yani medeni kanunda eşlerin eşitliğine ilişkin 27 Eylül 1978 tarihli 78 (37) No'lu Karar ve cinsiyet ayrımına karşı hukuksal korumaya ilişkin 5 Şubat 1985 tarihli R (85) 2 No'lu Tavsiye Kararı, bunun temel örnekleridir. Bu metinler Üye Devletleri, aralarında soyadı seçiminin de bulunduğu birçok konuda cinsiyete dayalı ayrımcılığı yok etmeye çağırmaktadır. Bu hedef, Parlamenterler Meclisi'nin (bkz. yukarıdaki 19-22. paragraflar) ve Avrupa Hukuki İşbirliği Komitesi'nin (bkz. yukarıdaki 23-27. paragraflar) çalışmalarında da belirtilmiştir.

Uluslararası düzeyde ise, Birleşmiş Milletler'deki kadın-erkek eşitliğine ilişkin gelişmeler, söz konusu alanda, eşlerden her birinin kendi soyadını kullanma ya da yeni aile isminin seçiminde eşit fikir bildirme hakkının tanınmasına doğru ilerlemektedir (bkz. yukarıdaki 23-27. paragraflar).

Ayrıca AİHM, Avrupa Konseyi'ndeki Taraf Devletler arasında, eşlerin aile isminin seçiminde eşit söz hakkına sahip olmasına yönelik bir fikir birliğinin oluşmakta olduğuna dikkat çekmektedir.

Avrupa Konseyi'nin Üye Devletleri arasında Türkiye –çift başka bir düzenlemeyi tercih etse bile- kocanın soyadının çiftin soyadı olarak kabul edilmesini ve bu nedenle kadının, evlendiğinde otomatik olarak kendi soyadını kaybetmesini yasalarla öngören tek ülke konumundadır. Türkiye'de, eşlerin böyle bir düzenlemeyi kabul etmesi halinde bile evli kadınlar yalnızca evlenmeden önceki soyadlarını kullanamamaktadır. Türk mevzuatında, 22 Kasım 2001 itibarıyla evlenmeden önceki soyadını kocanın soyadının önüne ekleyebilme olanağı da bu durumu değiştirmemektedir. Evliliklerinin soyadlarını etkilemesini istemeyen kadınların çıkarları dikkate alınmamıştır.

AİHM, ayrıca Türkiye'yi kendisini kadın ve erkeklerin aile içerisinde eşit haklara sahip olmasını sağlama yönündeki genel eğilimin dışında da konumlandırmamaktadır. İlgili yasal düzenlemelerde, özellikle de 22 Kasım 2001 tarihinden önce erkek, aile içerisinde baskın konumdaydı. Aile birliğinin erkeğin soyadı aracılığıyla yansıtılması, Türk yasalarının o zamana kadar savunduğu geleneksel aile görüşüne karşılık gelmekteydi. Kasım 2001'de yapılan reformların amacı ailenin temsilinde, ekonomik etkinliklerde ve aileyi ve çocukları etkileyen kararların alınmasında kadını erkekle eşit bir konuma getirmektir. Bu yasa ile, diğer bazı yeniliklerin yanı sıra erkeğin aile reisi olarak kabul edilmesinden vazgeçilmiştir.

Erkek de kadın da aileyi temsil erkine kavuşmuştur. Ne var ki 2001'de yürürlüğe girmesine rağmen, Medeni Kanun'un kadınları evlilikten sonraki aile ismine yönelik eşlerinin ismini almaya zorlayan hükümler değişmeden kalmıştır.

AİHM'nin önündeki ilk soru aile birliğinin erkeğin ismi ile yansıtılması geleneğinin söz konusu davada nihai bir etken sayılıp sayılamayacağıdır. Bu geleneğin, erkeğin aile içerisinde sahip olduğu birincil ve kadının sahip olduğu ikincil rollerden kaynaklandığı açıktır. Günümüzde, erkek-kadın eşitliğinin, Türkiye de dahil, Avrupa Konseyi'ne üye devletler içerisinde gösterdiği gelişim ve özellikle de ayrımcılık yapmama ilkesine verilen önem, devletlerin bu geleneği uygulamalarını engellemektedir.

Aile birliği, bu bağlamda aile soyadı olarak erkeğın soyadının kabul edilmesiyle yansıtılabileceği gibi kadının soyadının ya da çift tarafından seçilen ortak bir soyadın kabul edilmesiyle de yansıtılabilir (bkz. yukarıda bahsedilen Burghartz, S 28).

AİHM'nin yanıtlanması gereken ikinci soru aile birliğinin ortak bir aile ismiyle yansıtılmasının gerekli olup olmadığı ve evli çiftler arasında bir fikir ayrılığı halinde çiftlerden birinin soyadının diğere empoze edilmesinin mümkün olup olmadığıdır.

Bu bağlamda AİHM, Taraf Devletlerin uygulamalarının, evli bir çiftin ortak bir aile adı taşımamayı tercih ettiği durumlarda bile aile birliğinin korunup güçlendirilebileceğini gösterdiğine dikkat çekmektedir. Avrupa'da uygulanan sistemlerin gözlemlenmesi bu bulguyu desteklemektedir. Söz konusu dava Hükümet, ortak bir aile ismi ile aile birliğinin yansıtılmaması halinde, evli çiftlerin ve/veya üçüncü tarafların karşılaşılabileceği somut ya da önemli bir sorun gösterememiş ya da kamu çıkarının zarar gördüğünü kanıtlayamamıştır. Bu şartlar altında AİHM, evli kadınların aile birliği adına kocalarının soyadını taşımak zorunda bırakılmalarının –önüne kendi evlenmeden önceki soyadlarını ekleyebilseler de- nesnel ve makul bir nedeni olmadığı kanısındadır.

AİHM, kocanın soyadına dayalı geleneksel aile ismi sisteminden, evli çiftlerin kendi soyadlarını kullanabilmelerine ya da özgürce ortak bir aile ismi seçmelerine izin veren başka bir sisteme geçişin doğum, evlilik ve ölüm kayıtlarının tutulması konusunda yaratacağı sorunların önemini göz ardı etmemektedir. Ancak bireylerin seçtikleri isme göre, saygınlık ve itibarla yaşamalarını sağlamak için toplumdan bir miktar sıkıntı çekmesini beklemek makul olacaktır (bkz. benzer şekilde (mutatis mutandis), Christine Goodwin – Birleşik Krallık [GC], No. 28957/95, S 91, AİHM 2002-VI).

Sonuç olarak, aile birliğini ortak bir aile ismi aracılığıyla yansıtma amacı, söz konusu davada şikâyet konusu olan cinsiyete dayalı farklı muamele için yeterli bir gerekçe oluşturmamaktadır.

Dolayısıyla, söz konusu farklı muamele 8. maddeyle beraber düşünöldüğünde 14. maddeye aykırıdır." Demek suretiyle ulusal mevzuatımızda yer alan bu büyük çelişkiyi açıklığa kavuşturmuştur.

Tüm bu sebeplerle 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Kadının Soyadı" başlıklı maddesinde değışiklik yapılması ve evlenen kadına evlenmeden önce sahip olduğu soyadını erkeğın soyadına yer vermeksizin kullanma konusunda hak tanınması zorunluluğu hasil olmuştur.

MADDE 2 – İşbu madde ile bu kanunun yürürlük tarihinden önce evlenmiş ve fakat kocasının soyadını kullanmaya başlayan kadının, sadece evlilikten önceki soyadını kullanmasına imkan tanınmış olup, bu yöndeki başvurular için yürürlük tarihinden itibaren 1 yıllık hak düşürücü süre öngörölmüştür.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ:**

MADDE 1 - 22/11/2001 tarihli ve 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Kadının Soyadı" Başlıklı 187 nci Maddesinin ilk cümlesinde yer alan "önünde önceki soyadını" ibaresinden sonra gelmek üzere " ya da sadece kendi soyadını " ibaresi eklenmiş; devamında gelen "da" ibaresi madde metninden çıkarılmış; aynı maddenin ikinci cümlesinin başına gelmek üzere "Kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanmak isteyen ve" ibaresi ile maddenin üçüncü cümlesi olarak "Eşler birlikte bir soyadı belirlediklerinde, evlendirme memuruna ya da bir ay içinde nüfus idaresine başvurmaları halinde, bu soyadını birlikte kullanırlar." cümlesi eklenmiştir.

MADDE 2 – Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte evli olan kadının, bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde nüfus idaresine yapacağı başvuru ile kocasına ait soyadı evlilikten önceki soyadı ile değiştirilir.

MADDE 3 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

